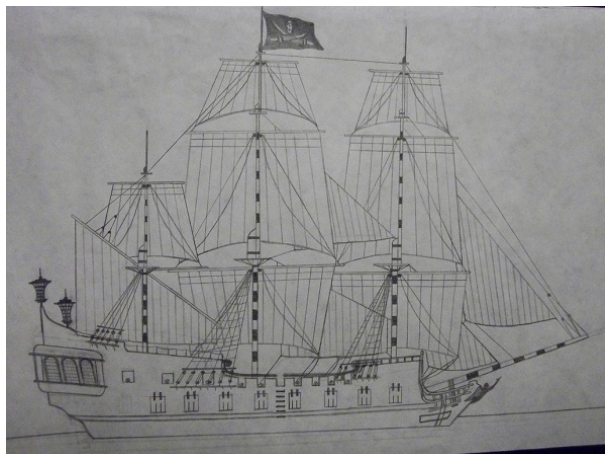

ΤΟ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΩΝ ΛΑΩΝ (του Γιώργου Κουτσαντώνη)

Κάνοντας ένα βήμα πίσω μπορούμε να βρεθούμε στην κατάλληλη προοπτική γωνία, ώστε να αντιληφθούμε πως ο εικοστός υπήρξε ένας αιώνας επανειλημμένων προσπαθειών «να τοποθετηθεί ξανά το τζίνι πίσω στο λυχνάρι». Η φιλελεύθερη (μετεξελισσόμενη σε

νεοφιλελεύθερη) ελίτ έζησε – την απαρχή του προηγούμενου αιώνα – σχεδόν τρομοκρατημένη από την έκρηξη ενός είδους «λαϊκής δημοκρατίας». Ο φόβος αυτός εκφράστηκε ανοιχτά από κοινωνιολόγους και πολιτικούς οικονομολόγους, όπως ο Μαξ Βέμπερ (1864-1920), ο οποίος και περιέγραψε το εν τω γεννάσθαι «κράτος των μαζών» και την διάρθρωσή του στον πολιτικό στίβο. Οι στροφές στον ολοκληρωτισμό στις αρχές του προηγούμενου αιώνα, συνθέτουν ένα μέρος των απαντήσεων σε αυτό το διαχρονικό και φοβικό δίλημμα.

Η μεταπολεμική περίοδος είδε τη γέννηση του ευρωπαϊκού σχεδίου, μαζί με τον πυρήνα του Κράτους Πρόνοιας, ένα σχέδιο που είχε από την αρχή – γενετικά εγγεγραμμένο θα μπορούσε να πει κανείς – ως σκοπό του να ελέγξει και να περιορίσει τους κινδύνους της εν εξελίξει δημοκρατίας, τον κίνδυνο δηλαδή να δοθεί στις μάζες δύναμη (μέσω της ψήφου, ή ωστόσο, μέσω της συγκατάθεσής τους) από επικίνδυνους δημαγωγούς...

Ως μια αντανάκλαση του «προβλήματος του κακού» της Hanna Arendt, όπου διαμορφώθηκε μια τάση απενοχοποίησης και αποδοχής συγκεκριμένων καθεστώτων και συμπεριφορών μπροστά στη σύγκριση με το απόλυτο Κακό.

«Ο μεγαλύτερος κίνδυνος στο να αναγνωρίσουμε τον ολοκληρωτισμό ως την κατάρα του αιώνα θα ήταν μια τέτοια εμμονή με αυτόν που θα μας εμπόδιζε να δούμε τα πολλά εκείνα μικρά και όχι τόσο μικρά κακά με τα οποία είναι στρωμένος ο δρόμος προς την κόλαση.»

Η λύση ωστόσο δόθηκε από τα δημοφιλή και πολωμένα λαϊκά-χριστιανικά κόμματα στη Γερμανία και τη Γαλλία, αλλά και από τους Ιταλούς Χριστιανοδημοκράτες που σε αγαστή συνεργασία δημιούργησαν μια συνεκτική διεθνή τεχνοκρατία που θα έθετε υπό μια «άνωθεν ασφάλεια» την πολιτική δυναμική και τους ουσιώδεις στόχους της. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιήθηκαν δύο θεμελιώδη νομικής φύσης μέσα: η «συνταγματοποίηση» (δηλαδή η δημιουργία ή η αναθεώρηση συνταγμάτων που θα διασφαλίζουν την επίτευξη ορισμένων στόχων, εξαιρώντας αυτούς τους στόχους από την κοινοβουλευτική δυναμική) και το σύνθετο οικοδόμημα των διεθνών συμφωνιών-συνθηκών (εμπορικών και μη). Με την πάροδο του χρόνου, συμπιέζοντας την εθνική πολιτική δυναμική, κατασκευάστηκε μια υπερεθνική αρένα. Αυτή ήταν πλέον σε θέση να ελέγχει από πολύ ψηλά και δυσδιάκριτα σημεία.

Φαίνεται καθαρά στην ιστορική ανάλυση του Jan-Werner Muller, καθώς αυτή η αρχική δυναμική των πολιτικών αντιστάσεων “διασπάται και αποδυναμώνεται” υπό τον χαρακτήρα του επείγοντος και της ανάγκης, η οποία έρχεται το ‘89 και πανέξυπνα χρησιμοποιείται για να επιβάλει το “όνειρο” των “γηραιών” Εθνών μελών και την εφαρμογή της «φευγαλέας Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης» την οποία οι στενοί κύκλοι της υπερεθνικής εξουσίας φαίνεται πως είχαν πάντα ως βασικό τους στόχο. Η λογική της «άνωθεν ασφάλειας» που διέπει το έργο της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης (μια λογική a priori, μη διαλεκτική), περιόρισε την «από τα κάτω» λήψη αποφάσεων και αποδυνάμωσε τη «λαϊκή μάζα» του εικοστού αιώνα.

Βασική στρατηγική του σχεδίου ήταν η επικέντρωσή του στην οικονομία η οποία χρησιμοποιείται και σήμερα ως εργαλείο «μόχλευσης» και ελέγχου στα χέρια μιας κλειστής τεχνοκρατικής ελίτ σε συμμαχία με μια ομοίως κλειστή πολιτική ελίτ. Έχει

ειπωθεί πολύ εύστοχα από τον Ιταλό ιστορικό Giuseppe Berta στο βιβλίο του *“Ολιγαρχίες. Ο κόσμος στα χέρια των λίγων”*. Η ενίσχυση των διαθέσιμων θεσμικών περιορισμών έναντι των κοινωνικών πιέσεων και η επιβολή μιας “υγιούς” οικονομίας είναι πλέον αυτοσκοπός. Στόχος με άλλα λόγια είναι η πειθάρχηση της κοινωνικής συμπεριφοράς με μέσο την οικονομία ως ένα πανίσχυρο όπλο επιβολής.

Το ευρώ είναι το πλέον σημαντικό στοιχείο της Συνθήκης, είναι το κατάλληλο εργαλείο εξαναγκασμού κυρίως των χωρών του Νότου όπως η Ελλάδα να εγκαταλείψουν το όποιο κοινωνικό μοντέλο ανάπτυξης τους (ακόμη και τη λεγόμενη «μεικτή οικονομία») και να παραδοθούν στις δυνάμεις της «αυτορρυθμιζόμενης» και όλο και πιο ανεξέλεγκτης χρηματοπιστωτικής οικονομίας. Ασφαλώς αποδυναμώνοντας και περιορίζοντας τις ελλείψεις κατακτήσεις της Δημοκρατίας, στο βαθμό που αυτή δεν παρουσιάζεται συνεπής με την «δημοκρατία των αγορών» η οποία προωθείται με σθένος από τις εγκεκριμένες ολιγαρχίες. Δηλαδή από τον πυρήνα των «σοφών», οι οποίοι είναι και οι μόνοι που μπορούν να κατευθύνουν το ημιτελές ευρωπαϊκό σκάφος στα ανοιχτά, θολά και θυελλώδη νερά της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης.

Στο δραματικό αυτό ταξίδι φαίνεται πως η «από τα κάτω» δυναμική που οραματίζεται και μάχεται για την πραγμάτωση της Δημοκρατίας, αποτελεί και το ύστατο εμπόδιο που ως τώρα αντιμάχονται αποτελεσματικά οι σκηπτούχοι του μέλλοντος της Ευρώπης.

Γιώργος Κουτσαντώνης

Πηγή/φωτογραφία: Art Version, artversion.eu